

Velike školjke celinskih voda Slovenije

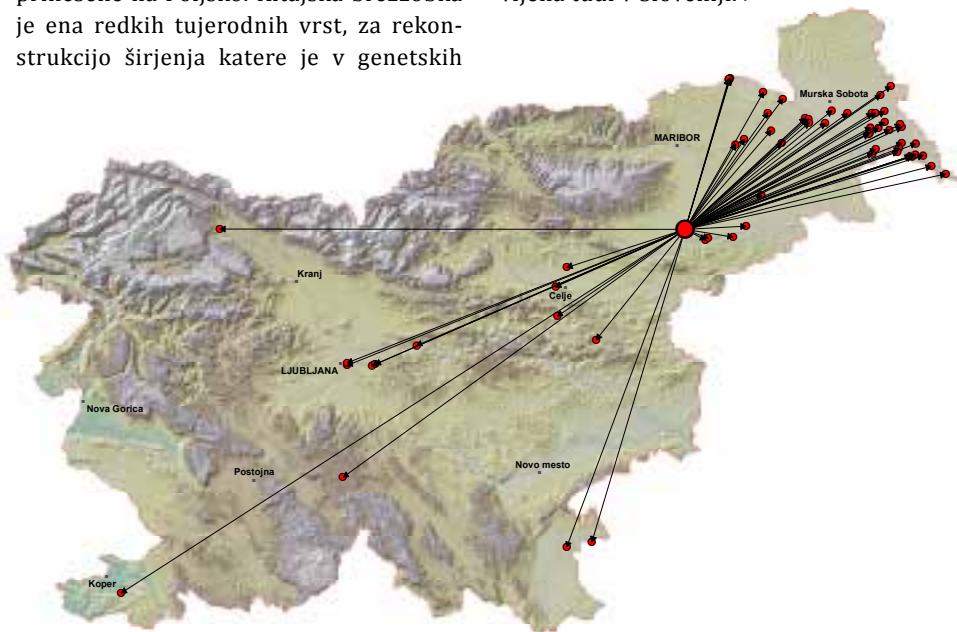
razširjenost, ekologija, varstvo

Življenje okoli nas

Več o drugih velikih školjkah celinskih voda v Sloveniji lahko preberete v novi knjižici Centra za kartografijo favne in flore iz niza Življenje okoli nas – Velike školjke celinskih voda Slovenije: razširjenost, ekologija, varstvo (na sliki naslovnica knjižice).

tako ugotovili, iz katere ribogojnice na Madžarskem so bile kitajske brezzobke prinesene na Poljsko. Kitajska brezzobka je ena redkih tujerodnih vrst, za rekonstrukcijo širjenja katere je v genetskih

podatkovnih zbirkah dovolj podatkov. Upam, da bo takšna rekonstrukcija opravljena tudi v Sloveniji. 🐟

Premiki rib iz Medvedc v letih 2008–2016. (vir podatkov: Ribiški kataster, izdelava zemljevida: Center za kartografijo favne in flore)

Prehrana evrazijske vidre na reki Mirni

Besedilo in foto: Miha Robar

Evrazijska vidra (*Lutra lutra*) je naša druga največja predstavnik družine kun (Mustelidae). Območje razširjenosti vrste je največje znotraj rodu in velja celo za enega izmed največjih med sesalci. Življenjski prostor vrste je vezan neposredno na vodna telesa, najugodnejši habitat za vrsto pa predstavljajo čisti in najmanj 15 km dolgi vodotoki s širokim obrečnim pasom rastlinja. Pomembno vlogo pri izboru življenjskega prostora ima seveda tudi dostopnost hrane. Poznavanje tako prehranskih značilnosti vrste kot tudi širše ekologije je ključno za pripravo varstvenih smernic, preprečevanje konfliktov z ljudmi in upravljanje z vrsto.

Raziskanost evrazijske vidre je v evropskem in svetovnem merilu zadovoljiva. Med pregledom literature se najpogosteje srečamo s študijami prehranskih značilnosti vrste, ki so bile v Evropi opravljene na že več kot sto različnih lokacijah. Nasprotno pa je na Slovenskem o njeni prehrani znanega malo. Študije prehranskih

Ostanke prehranjevanja z žabami najpogosteje opazimo zgodaj spomladi; na sliki ostanek sekulje (*Rana temporaria*).

značilnosti vrste so redke in omejene zgolj na lokalno raven. V okviru diplomske naloge z naslovom *Razširjenost, prostorske*

in sezonske prehranske značilnosti evrazijske vidre (Lutra lutra L.) na reki Mirni smo na Oddelku za gozdarstvo in

Večje ribe vidra poje na rečnem bregu, za njo pa na mestu prehranjevanja ostanejo značilni sledovi.

obnovljive gozdne vire BF UL na območju reke Mirne opravili eno prvih podrobnejših raziskav o prehranskih značilnostih evrazijske vidre pri nas.

Ker vidre živijo skrivnostno življenje v težko dostopnih habitatih in so predvsem nočno aktivne, je njihovo opazovanje z namenom proučevanja prehranjevanja močno oteženo. Najpogostejše metode za proučevanje prehranskih navad plenilcev so analize pogostosti pojavljanja ostankov plena v iztrebkih. Vidra je teritorialna vrsta, ki označuje svoj teritorij z odlaganjem iztrebkov na vidna in izpostavljena mesta ob vodotokih. Vidra je prehranski specialist, njen glavni prehranski vir so ribe.

V naši raziskavi, ki je potekala na 18 km dolgem odseku reke Mirne in 1,5 km dolgem odseku reke Save, smo med oktobrom 2015 in aprilom 2016 pobirali vidrine iztrebke za kasnejšo laboratorijsko analizo neprebavljenih ostankov plena v iztrebkih. Prepoznavanje vidrinih iztrebkov ne predstavlja večje težave, saj se jih zaradi značilnega vonja po ribjem olju in vidnih neprebavljenih ostankov ribjega plena lahko loči od iztrebkov drugih vrst. V laboratoriju smo analizirali 86 vzorcev iztrebkov.

V opravljeni študiji smo ugotovili, da so na izbranem območju v prehrani vrste najpogosteje zastopane ribe (78 %). Drugi najpomembnejši prehranski vir predstavljajo brezrepe dvoživke (9 %) in tretjega potočni raki (5 %). Med ribami prevladujejo krapovci in ostriži, delež salmonidnih vrst pa je relativno nizek. Ugotovili smo tudi, da se v prehrani vrste pojavljajo razlike glede na tok reke in letni čas. V spodnjem delu Mirne in Save, kjer je tok rek umirjen in počasnejši, v prehrani prevladujejo krapovci in ostriži, salmonidne vrste pa niso prisotne. Nasprotno so v zgornjem toku reke v prehrani zastopane salmonidne vrste, delež krapovcev in ostrizjev pa je nižji kot v spodnjem toku reke.

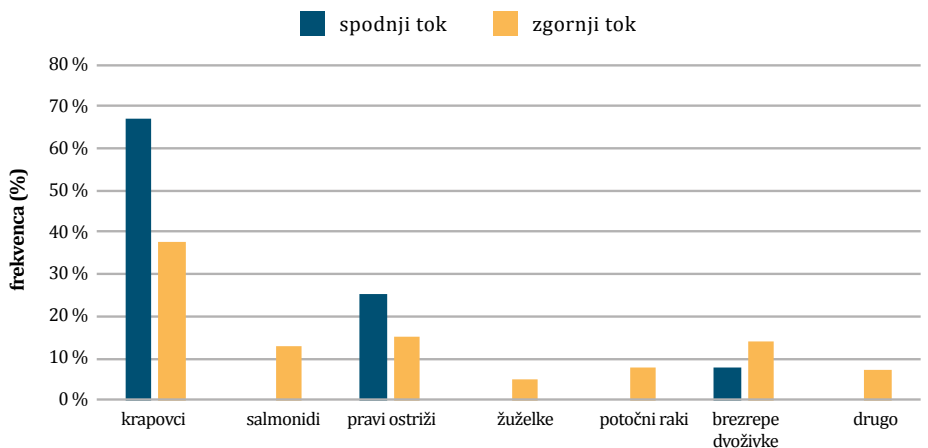

V iztrebku so s prostim očesom vidni neprebavljeni ostanki plena.

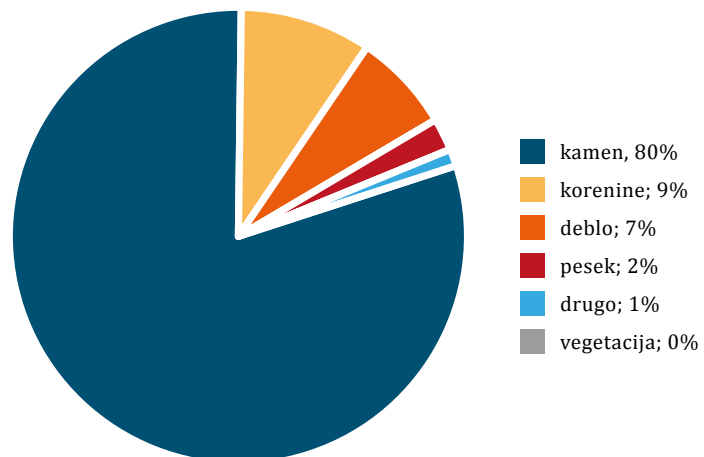
Analiza sezonskih značilnosti v prehrani vrste je pokazala, da so dvoživke in raki v hladnem delu leta zastopani v znatno manjšem deležu, saj je njihova aktivnost omejena predvsem na topli del leta. Tuje študije kažejo, da med brezrepimi dvoživkami vidre najpogosteje plenijo sekulje (*Rana temporaria*), redkeje pa navadne krastače (*Bufo bufo*). Podobno smo ugotovili tudi v naši študiji, saj so vsi neprebavljeni ostanki dvoživk, ki smo jih uspeli identificirati, pripadali rjavim žabam

(*Rana* sp.). Literatura navaja, da je med potočnimi raki na območju Mirne prisoten le koščak (*Austropotamobius torrentium*). Z analizo neprebavljenih ostankov rakov smo to tudi potrdili, saj v prehrani vidre niso bili prisotni neprebavljeni ostanki drugih vrst potočnih rakov.

Pridobljeni rezultati so nov kamenček v mozaiku znanj o tej skrivnostni in karizmatični vrsti, ki pogosto buri duhove med ribiči in lokalnim prebivalstvom. 🌿

Razlike v prehrani vider glede na tok reke.

Mesta, ki so jih vidre uporabljale za označevanje teritorija (n=86).